

**SPRAWOZDANIE
Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA
RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
W OSTROŁĘCE
ZA ROK 2017**

Wstęp

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza:
  - spokrewniona,
  - niezawodowa,
  - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej pełnią najbliżsi krewni dziecka: dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo. Rodzinę zastępczą niezawodową lub zawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Opieka rodziny zastępczej jest tymczasowa, nastawiona z założenia na powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Objęcie dziecka pieczą zastępczą następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, jeżeli kontynuuje naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Za rodzinną pieczę zastępczą na terenie miasta Ostrołęki od 1 stycznia 2015 r. odpowiada Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. na terenie miasta Ostrołęki funkcjonowały 52 rodziny zastępcze, w których przebywało 78 dzieci.

Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej i liczbę dzieci umieszczonych w tych rodzinach przedstawia poniższa tabela – stan na dzień 31 grudnia 2017 r.

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba dzieci
spokrewnione	40	57
niezawodowe	9	10
zawodowe	2	6
zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	5

W ciągu całego roku 2017 w Ostrołęce funkcjonowało 57 rodzin zastępczych, w których przebywało 86 dzieci, w tym:

- o 45 spokrewnionych, w których umieszczonych było 63 dzieci,
- o 9 niezawodowych z 10 dzieci,
- o 2 zawodowe, w których przebywało 6 dzieci
- o 1 zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której w ciągu roku umieszczonych było 7 dzieci.

W roku sprawozdawczym utworzone zostały 4 rodziny zastępcze spokrewnione i 2 rodziny niezawodowe.

Natomiast 5 rodzin spokrewnionych zostało rozwiązanych w związku z usamodzielnieniem się wychowanków.

Ponadto w 2017 r. jedna rodzina zastępcza spokrewniona z 1 dzieckiem wyprowadziła się z Ostrołęki, po czym po kilku miesiącach powróciła z powrotem.

W 2017 r. opuściło rodziny zastępcze 8 wychowanków: 6 usamodzielnio się, 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie adopcyjnej, a 1 powróciło do rodziny biologicznej.

Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2017 r. przedstawia poniższa tabela (stan na dzień 31 grudnia 2017 r.)

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych			
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych	zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	57	10	6	5
poniżej 1 roku	0	0	0	1
od 1 roku do 3 lat	3	0	0	1
4-6 lat	3	0	1	1
7-13 lat	15	4	0	2
14-17 lat	23	4	2	0
18-24 lata	13	2	3	0

W Ostrołęce na dzień 31 grudnia 2017 r. funkcjonowało 8 rodzin zastępczych, w których przebywali tylko pełnoletni podopieczni, którzy kontynuowali naukę.

Wśród wychowanków rodzin zastępczych 7 posiadało orzeczenia o niepełnosprawności z powodu: upośledzenia umysłowego - 1, epilepsji - 3, chorób układu oddechowego i krążenia - 2 oraz choroby neurologicznej - 1.

Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej zostały umieszczone głównie na skutek uzależnienia rodziców od alkoholu (51 dzieci). Inne przyczyny to: sieroctwo – 10 dzieci, półsieroctwo – 2, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 6, długotrwała lub ciężka choroba rodzica – 5, przemoc w rodzinie – 1, pobyt za granicą rodzica – 1, niepełnoletniość matki – 1, pobyt rodzica w zakładzie karnym – 1 dziecko.

Okres przebywania dzieci w pieczy zastępczej był różny, ale w 2/3 przypadków dłuższy niż 3 lata. Sytuację przedstawia poniższa tabela (stan na dzień 31 grudnia 2017 r.)

Typ rodziny	Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej						
	dzieci umieszczone w pieczy ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
rodziny zastępcze spokrewnione	57	1	0	4	5	6	41
rodziny zastępcze niezawodowe	10	0	2	1	1	1	5
rodziny zastępcze zawodowe	6	0	0	0	0	0	6
rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	5	1	0	4	0	0	0

Wszystkie rodziny zastępcze, stosownie z ich wnioskami, były objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W Organizatorze Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce w 2017 r. zatrudnionych było trzech koordynatorów, którzy służyli rodzinom zastępczym wsparciem i pomocą w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, ukierunkowywali rodziny w działaniach mających na celu realizację zadań wynikających z pieczy zastępczej, umożliwiali dostęp do specjalistycznej pomocy.

Realizacja zadań przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

1. *Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka*

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce w 2017 r. popularyzował ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez:

- zamieszczenie na słupach ogłoszeniowych plakatu promującego rodzicielstwo zastępcze, którego projekt przygotowała uczennica ostrołęckiego gimnazjum, zwyciężczyni konkursu ogłoszonego przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego,
- zamówienie kalendarzy ściennych zachęcających do podjęcia trudu rodzicielstwa zastępczego i rozkolportowanie go wśród pracowników instytucji działających na terenie miasta Ostrołęki,
- udzielenie przez pedagoga lokalnej rozgłośni radiowej wywiadu dotyczącego rodzicielstwa zastępczego,
- rozpowszechnianie w instytucjach użyteczności publicznej ulotek informacyjnych dotyczących warunków, jakie muszą spełniać kandydaci na rodziny zastępcze i zadań realizowanych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Ponadto w dniu 27 maja 2017 r. zorganizowano uroczystość z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz w dniu 7 grudnia 2017 r. spotkanie wigilijne. Poza tym Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej był współorganizatorem spotkania władz Miasta Ostrołęki z pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej kontynuującymi naukę, które odbyło się w dniu 8 września 2017 r.

2. *Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej*

W 2017 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce na prośbę sądu wydał opinie o 2 małżeństwach i 1 osobie niepozostającej w związku małżeńskim, które ubiegały się o zostanie spokrewnioną rodziną zastępczą.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2017 r. nie organizował szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, ponieważ nie było osób chętnych do pełnienia wyżej wymienionej funkcji.

4. Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby

W dniu 27 maja 2017 r. rodziny zastępcze uczestniczące w spotkaniu z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego (27 osób) wysłuchały prelekcji „Wpływ nowoczesnej technologii na rozwój, wychowanie, edukację dzieci i młodzieży”, wygłoszonej przez psychologa pracującego w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołęce.

W dniu 21 października 2017 r. 8 osób reprezentujących 7 rodzin zastępczych uczestniczyło w zorganizowanym przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce ośmiogodzinnym szkoleniu pod nazwą „Kurs udzielania pierwszej pomocy dzieciom i niemowlętom dla rodziców i opiekunów”.

5. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

W 2017 r. dla rodzin zastępczych spokrewnionych prowadzona była przez pedagoga grupa wsparcia. Spotkania grupy dawały możliwość wzajemnej wymiany doświadczeń, poczucie wspólnoty doświadczeń i problemów oraz otrzymanie wsparcia. Jednak grupa funkcjonowała tylko w pierwszym półroczu, ponieważ nie było zainteresowania ze strony rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze w 2017 r. nie zgłaszały potrzeby zapewnienia im pomocy w formie rodziny pomocowej.

6. Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy

Zakres wolontariatu dotyczył pomocy w nauce i nadrabianiu zaległości szkolnych. Potrzeby w tym zakresie rozpoznawali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, a pomoc była organizowana we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

7. Współpraca ze środowiskiem lokalnym

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce w zakresie realizowanych zadań współpracował z różnymi instytucjami i organami, a w szczególności z:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Ostrołęce
- Sądem Rejonowym w Ostrołęce, głównie z Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich oraz Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym w Warszawie Oddziałem Zamiejscowym w Ostrołęce,
- Zespołem Placówek Wsparcia Dziennego w Ostrołęce (głównie z asystentami rodzin),
- miejskimi szkołami i przedszkolami, do których uczęszczają dzieci umieszczone w pieczy zastępczej,
- Placówką Pieczy Zastępczej „Korczakówka” w Ostrołęce,
- Energa Elektrownie Ostrołęka SA.

8. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Wszystkie rodziny zastępcze otrzymały ofertę pomocową w zakresie poradnictwa i terapii oraz szeroko rozumianej pomocy i wsparcia. Do dyspozycji rodzin zastępczych pozostawał psycholog i pedagog, a od listopada 2017 r. także terapeuta. W 2017 r. z pomocy psychologicznej skorzystało 6 osób, a z pedagogicznej 21 osób.

9. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

W razie potrzeby koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej kierowali rodziny zastępcze do bezpłatnej pomocy prawnej udzielanej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

10. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Stosownie do art. 131 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), nie rzadziej

niż co 6 miesięcy, a w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonywał oceny sytuacji dziecka i przekazywał do sądu opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena sytuacji dziecka dokonywana była przy udziale rodzin zastępczych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, członków Zespołu Wsparcia Specjalistycznego, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, właściwego asystenta rodziny, a jeśli rodzina biologiczna dziecka nie miała przydzielonego asystenta, to przy udziale pracownika socjalnego obejmującego opieką tę rodzinę oraz rodziców biologicznych dziecka, jeżeli przybyli na ocenę.

W roku 2017 dokonano 160 ocen sytuacji dziecka.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do występowania do sądu z wnioskiem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. W 2017 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce złożył do sądu 5 wniosków: 1 o przywrócenie władzy rodzicielskiej, 1 o zawieszenie władzy rodzicielskiej rodzicowi przebywającemu w zakładzie karnym i 3 o odebranie władzy rodzicielskiej. Sąd pozytywnie rozpatrzył tylko wniosek o zawieszenie władzy rodzicielskiej.

11. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Na wniosek sądu sporządzano opinie w sprawie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wydawane opinie poprzedzone były wizytami koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz psychologa i pedagoga w miejscu zamieszkania kandydatów. W 2017 r. sporządzono 5 opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą.

12. Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Rodziny zastępcze mogły liczyć na bezpośrednie wsparcie koordynatorów, psychologa, pedagoga i terapeuty. Pomocy tej bardzo często udzielano w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych.

13. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie Oddziału Zamiejscowego w Ostrołęce w 2017 r. zgłoszono 2 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Ośrodek adopcyjny odstąpił od wszczynania procedury adopcyjnej ze względu na sytuację dzieci oraz więzi łączące je z rodziną zastępczą. Dzieci te były wychowywane w rodzinie spokrewnionej, gdzie opiekunem była siostra rodzeństwa.

14. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku

W 2017 roku nie zaistniała potrzeba zorganizowania opieki nad dziećmi z wymienionych powodów.

15. Dokonywanie oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy

W okresie sprawozdawczym Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonał oceny 24 rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Oceniono pozytywnie 20 rodzin, a 4 rodziny otrzymały ocenę pozytywną warunkowo. Rodziny zostały poinformowane o przyczynach takiej oceny i określone zostały im zalecenia do wykonania.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W OSTROŁĘCE
ZA ROK 2017**

Na funkcjonowanie Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2017 r. wydatkował ogółem 456 626,47 zł (słownie: czterysta pięćdziesiąt sześć tysięcy sześćset dwadzieścia sześć złotych i czterdzieści siedem groszy), w tym 384 626,47 zł z budżetu Miasta Ostrołęki i 72 000,00 zł z dotacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017.

Wydatki kształtowały się następująco:

Paragraf	Kwota wydatków w zł	Rodzaj wydatków
3020	400,00	Wydatki obejmowały dofinansowanie zakupu okularów korekcyjnych dla pracownika
4010	305 269,56	Wynagrodzenie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa, pedagoga, terapeuty, kierownika i obsługi administracyjno-księgowej
4040	19 825,03	Wydatki obejmowały wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego
4110	55 383,28	Składki ZUS
4120	6 477,81	Składki na Fundusz Pracy
4170	1 290,00	Wydatki obejmowały umowy zlecenia w związku z obsługą bhp oraz osoby do prac montażowych
4210	34 679,00	Wydatki obejmowały zakup: komputera, nadstawek do szaf metalowych, mebli, środków czystości, części do drobnych napraw, materiałów biurowych, tuszy do drukarek, drobnego wyposażenia, paczek świątecznych oraz wydatki związane z organizacją „Dnia Rodzicielstwa Zastępczego” i spotkania wigilijnego dla rodzin zastępczych.
4260	7 794,96	Wydatki obejmowały opłaty za energię ciepłą, elektryczną i zimną wodę
4280	350,00	Badania pracowników
4300	12 035,10	Wydatki obejmowały opłaty za ścieki i usługi informatyczne, wyrób pieczętek, zakup znaczków pocztowych, biletów MPK, aktualizacją programów komputerowych: finansowego, płacowego i kadrowego, szkolenie rodzin zastępczych
4360	1 093,82	Wydatki związane z opłatą abonamentów na telefony
4440	7 577,99	Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych
4520	326,40	Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
4700	4 123,52	Szkolenie pracowników
Ogółem	456 626,47	

Wyznaczniki działań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na 2018 rok:

1. Kontynuowanie działań propagujących rodzinne formy opieki w celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.
2. Podejmowanie inicjatyw sprzyjających integracji środowiska rodzin zastępczych, które umożliwiłyby wymianę doświadczeń i wzajemne wsparcie.
3. Szkolenie rodzin zastępczych w zakresie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

4. Nawiązywanie współpracy z różnymi instytucjami działającymi na terenie Ostrołęki w celu promowania rodzinnych form pieczy zastępczej oraz realizacji zadań na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników ORPZ poprzez udział w szkoleniach.